

M.A.- II (Applied Economics) (NEP Pattern) Semester-IV
MANEPApp41 - Economics of Growth and Development-II

P. Pages : 2

Time : Three Hours

GUG/S/25/16246

Max. Marks : 80

-
- Notes : 1. All questions are mandatory.
2. All questions carry equal marks.

1. Explain the importance of both the agriculture and industry sectors in terms of economic development. **16**

OR

What is human capital formation? Explain its significance in economic development.

2. Why foreign capital is necessary for development? Explain its importance. **16**

OR

Explain the role of the Reserve Bank of India (RBI) in monetary policy.

3. Answer **any two** questions. **16**

- a) Explain the role of foreign trade in economic development.
- b) Describe the impact of free trade on economic development.
- c) State the objectives of the World Trade Organization (WTO).
- d) Analyze Myrdal's trade theories.

4. Answer **any two** questions. **16**

- a) Explain the role of the government and the market in the development process.
- b) What is the process of project evaluation? Mention its stages.
- c) Explain the concept and objectives of five year plans.
- d) What are the key aspects of the success of Indian planning? Explain.

5. Write short answer all questions are compulsory. **16**

- a) Write a note on sustainable agricultural development.
- b) What is fiscal deficit?
- c) Write a note on free trade.
- d) Write a note on shadow price.

*****

M.A.- II (Applied Economics) (NEP Pattern) Semester-IV
MANEPApp41 - Economics of Growth and Development-II

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

- सुचना :- 1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. आर्थिक विकासाच्या दृष्टीने शेती आणि उद्योग या दोन्ही क्षेत्रांचे महत्व स्पष्ट करा. 16

किंवा

मानवी भांडवल निर्मिती म्हणजे काय? त्याचे आर्थिक विकासातील महत्व स्पष्ट करा.

2. विकासासाठी परकीय भांडवल का आवश्यक आहे? त्याचे महत्व स्पष्ट करा. 16

किंवा

रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI) ची चलनविषयक धोरणातील भूमिका स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा कोणतेही दोन. 16

- अ) परकीय व्यापाराची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.
ब) मुक्त व्यापाराचा आर्थिक विकासावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
क) जागतिक व्यापार संघटनेची (WTO) उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ड) मिडॉल यांच्या व्यापार सिद्धांतांचे विश्लेषण करा

4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा कोणतेही दोन. 16

- अ) विकास प्रक्रियेत सरकार आणि बाजार यांची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) प्रकल्प मूल्यांकनाची प्रक्रिया कोणती आहे? त्याचे टप्पे सांगा
क) पंचवार्षिक योजनांची संकल्पना व त्यांची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ड) भारतीय नियोजनाच्या यशस्वीतेच्या प्रमुख बाबी कोणत्या आहेत? स्पष्ट करा

5. संक्षिप्त उत्तरे लिहा सर्व प्रश्न अनिवार्य. 16

- अ) शाश्वत कृषी विकासावर टीप लिहा.
ब) वित्तीय तूट (Fiscal Deficit) म्हणजे काय?
क) मुक्त व्यापार यावर टीप लिहा.
ड) प्रती किंमत (Shadow Price) टीप लिहा.

*****